

Svenska 1 Muntligt arbete

Centralt innehåll och kunskapskrav

I det centrala innehållet gällande muntlig framställning anges för kursen Svenska 1 "Muntlig framställning med fokus på mottagaranpassning. Faktorer som gör en muntlig presentation intressant och övertygande. Användning av presentationstekniska hjälpmedel som stöd för muntlig framställning. Olika sätt att lyssna och ge respons som är anpassad till kommunikationssituationen. Grunderna i den retoriska arbetsprocessen."

I kunskapskraven formuleras kvaliteter i att förmedla egna tankar och åsikter i diskussioner och förberedda anföranden, både när det gäller sammanhang och begriplighet, och i förhållande till kommunikationssituationen. Här finns också krav på att kunna använda åtminstone något presentationstekniskt hjälpmedel.

I Skolverkets kommentarmaterial poängteras att tyngdpunkten i kursen svenska 1 ligger på muntlig och skriftlig kommunikation, där anpassning till syfte, mottagare och kommunikationssituation är viktig.

Idéer och lektionsupplägg.

I materialet finns tre förslag på sätt att arbeta med *Ett halvt ark papper*: **Att samtala om en läsoplevelse**, **"vi läser och tolkar"** – **ljudinspelning**, och **Skapa presentationer med ord och bild**. Många av de förslag som finns i idéer och lektionsupplägg med fokus på andra mål går förstås också att redovisa skriftligt!

Att samtala om en läsoplevelse

Material:

Novellen *Ett halvt ark papper* har lästs av många, under Strindbergsåret också av Kulturradions [Bokcirkel](#) Bokcirkelmedlemmarna (författarna Åsa Moberg, René Vázquez Díaz och Liv Strömquist tillsammans med Kulturradions Marie Lundström) talar i dryga tio minuter om sina läsoplevelser av novellen, och i ytterligare ungefär tio minuter om "samma historia på nya sätt". Den första delen av programmet är ett glatt samtal där inte alla tycker att historien är särskilt fängslande – vilket kanske kan vara befriande i klassrumssammanhang? – men där olika sätt att läsa, förväntningar och textkvaliteter beskrivs och diskuteras. Den andra delen kan inspirera till egna kreativa projekt (fler förslag finns i de pedagogiska planeringarna för skrivande).

Att göra:

- Lyssna på novellen. Varför inte börja med att lyssna på ett annat språk än svenska, om det finns flera språk representerade i klassen? Sedan kan man ju lyssna på Johan Rabeaus eller läsa själva. Vänta med att tala om texten.
- Lyssna på radioprogrammet (hela eller den del som handlar om just novellen i sig). För den som har tillgång till datorer, surfplattor eller smartphones finns det vinster med att skapa en hashtag på twitter där eleverna kan kommentera det de hör under gång. Visa flödet via projektor i klassrummet. Man kan kommentera det man håller med om, sånt man blir

förvånad över, sånt man inte håller med om... Fånga upp kommentarer och trådar från twitterflödet i den följande diskussionen

- Diskutera innehållet i samtalet: fanns det sådant som lyftes fram som eleverna inte tänkt på själva? Vad höll de med om – vad resonerar de på andra sätt om?
- För ett samtal i klassen om själva boksamtalet: vad är viktigt i samtalet (inte att tycka lika nödvändigtvis!), vilken är samtalsledarens roll? Kan man lära sig något av hur det samtalet fördes – bra och dåligt?

”Vi läser och tolkar” - ljudinspelning

Elever som har tillgång till smartphones, datorer eller surfplattor kan göra ljudinspelningar som kan formas till korta ”radioinslag”. Eleverna får möjlighet att träna på artikulation och disposition – och tillfälle att själva lyssna på hur de låter, något som många uppfattar som ganska obekvämt till en början, men som också ger möjlighet att lättare upptäcka egna styrkor och svagheter.

För lärare som känner sig obekanta med ljudinspelning och redigering finns många tips och manualer på nätet. Man kan börja med [PIM om ljud](#) !

Material/verktyg:

Novellen och adekvata IT-resurser, kopieringsunderlag (sist i filen).

Att göra:

- Lyssna på novellen. Varför inte börja med att lyssna på ett annat språk än svenska, om det finns elever med andra modersmål i klassen och något av dessa finns med på webbplatsen? Därefter kan man tillsammans också lyssna på Johan Rabeus inläsning av den svenska texten!
- Dela in klassen i grupper om ca 2-3 elever i varje (beroende på tillgång till datorer etc, en behövs per grupp).
- Dela ut texten och ge varje grupp en avgränsad del av novellen att arbeta med. Novellen kan till exempel delas in i fyra delar (första stycket, stycke 2-5, stycke 6-11, stycke 12- slutet).
- Ge eleverna instruktionerna på kopieringsunderlaget (ligger sist i denna fil) och berätta hur lång tid de har på sig för sitt arbete, och var och hur de ska spara sina inspelningar. Man kan göra en inlämningsmapp på Fronter eller låta eleverna lägga filerna på annan webbplats om man inte använder Fronter, en wiki eller en blogg etc. Om eleverna kan arbeta med ljudredigeringsprogram är det förstås en möjlighet, men att spela in inslaget i ett svep fungerar väl så bra, och kan vara tidseffektivare.
- När klassen återsamlas igen kan man välja flera olika sätt att arbeta med sammanfattningar och responsarbete. För hela klassen gäller förstås att alla bör ha fått höra en variant av varje del av novellen – och att man tillsammans i klassen reder ut eventuella kvarstående frågor eller funderingar kring innehåll och tolkningar. Det finns också ett värde i att de som arbetat med samma stycke av novellen får lyssna på varandras inspelningar och jämföra lösningar. Använd gärna formen ”två stjärnor och en önskan” för responsarbetet! Ljudinspelningar ger också goda möjligheter till självvärdering, och också där kan ”två stjärnor och en önskan” vara en bra modell.

Skapa presentationer med ord och bild

Material

Det rika bildmaterialet på webbplatsen ger mycket goda möjligheter att skapa presentationer där ord och bild samverkar. Här finns verkligen incitament för att arbeta med det centrala mål som handlar om att kombinera muntliga presentationer med olika slags presentationstekniska hjälpmedel!

Att göra:

Presentationerna kan visas i klassrummet, men också spelas in som filmer och som bildspel med berättarröst. Eleverna kan arbeta individuellt eller i grupp. Nedan följer ett antal förslag på uppgifter utifrån webbplatsen till hela eller delar av novellen:

- Gör en egen bildsättning till en inläsning av novellen! [Stockholmskällans](#) egen bildsättning av novellen kan inspirera, och under fliken Stöd och resurser finns vidare länkning till platser där man kan hitta ett rikt bildmaterial.
- Kontrastera – läs in novellen och bildsätt med bilder från nutiden. Vad händer när bild och text krockar eller samverkar? (tänk på upphovsrätten – ta egna bilder eller bilder med creative commons-licens. Varför inte använda Kristina Alexanderssons fantastiska [Starwarsbilder](#) ?)
- Läs in novellen och bildsätt med nonfigurativa bilder, egna eller andras (som är fria att använda förstås). Lyft fram känsla och innehåll!
- Välj ut ord, formuleringar, delar ur novellen som är särskilt starka, vackra, eller intressanta och skapa en ord och bild-presentation utifrån dessa.

Vi läser och tolkar - ljudinspelning

Uppgift:

gör en kort ljudinspelning som innehåller

- en inläsning av en del av August Strindbergs novell "Ett halvt ark papper"
- kommentarer och förklaringar till denna del av novellen.

De som lyssnar på ert inslag ska få

- höra texten inläst tydligt och på ett sätt som skapar intresse och engagemang
- förklaringar på eventuella svåra ord och formuleringar
- höra era beskrivningar av hur Strindberg arbetat med ord och innehåll för att göra texten innehållsrik och läsvärd med exempel från ert textstycke
- få höra er grupps tolkningar och tankar om textstycket

Varje gruppmedlem ska bidra med en del av ljudinspelningen – alla ska höras.

Arbetsgång:

Hela gruppen har ansvar för vad som sägs förstås, vilket gör att ni först måste diskutera igenom vad ni vill ha sagt och sedan bestämma vem som säger/läser vad. Gå tillsammans igenom nedanstående frågor:

- Finns svåra ord eller formuleringar i texten? Finns det något som ingen av er förstår – fråga vidare (er lärare t.ex!)? Välj ut vad ni tycker måste förklaras för alla i klassen.
- Vad kan man säga om texten som text? Hur har författaren arbetat för att få in "ett människoliv på ett halvt stycke papper"? Vad kan ni säga om
  - Berättarperspektiv?
  - Viktiga ord – vilka, och vad är särskilt viktigt med dem?
  - Bilder eller metaforer?
  - Saker som är viktiga för läsaren att förstå fast de inte sägs rakt ut – och hur förstår man då?
- Era tankar om texten? Sa den er något, tyckte ni att något med den eller i den var särskilt bra, intressant, konstigt eller dåligt? Varför? Tycker ni olika – redovisa det!

Tänk igenom vad som ska sägas och träna inför inspelningen så att ni är tydliga och håller tiden!

Inslaget ska vara .... minuter långt. Spara er inspelning på .....